

La utilitzes sovint, la bici?

Per venir a treballar i fer una volta per Figueres.

Comparteixes amb alguna persona l'ús de la bicicleta?

Amb algun amic.

Has pensat alguna vegada a treure't el carnet i tenir un vehicle adaptat?

Ja ho vaig provar, però em costa saber llegir i comptar.

Però hi ha exàmens adaptats per a persones que no saben llegir i escriure. Ho sabies?

No, no ho sabia.

Perquè no et compres una moto? No necessites carnet.

Ja hi he pensat, m'agradaria un ciclomotor.

L'hauries d'adaptar?

Sí, canviar de costat el gas. Vaig preguntar-ho en una botiga i em van dir que es podia fer.

Així, l'adaptació del medi permet a una persona amb discapacitat moure's el més autònomament possible, adaptant el seu entorn en funció de les seves capacitats i habilitats.

Oscar de la Rica

Treballador del Centre Especial de Treball

Amb la col·laboració de l'Equip Tècnic de la Fundació Privada Altem

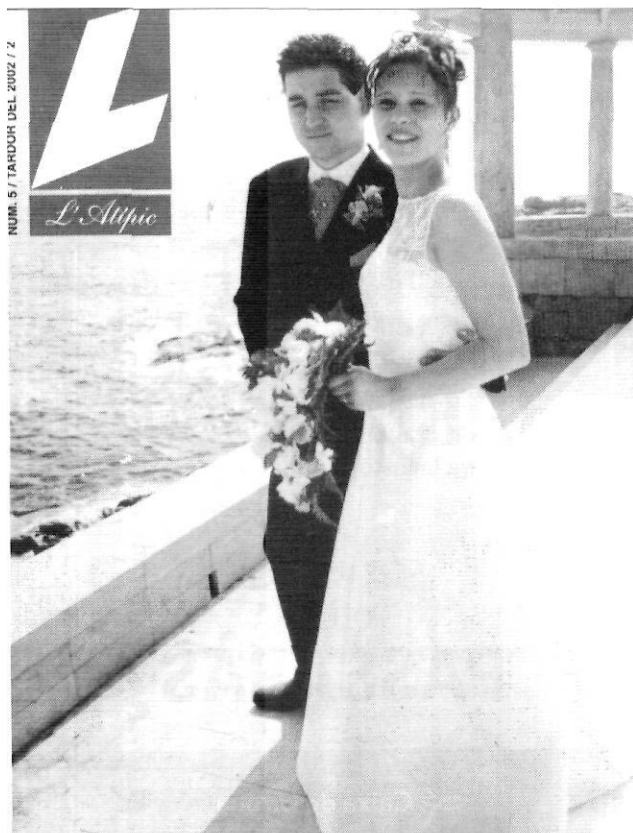
Fermí Sidera

Periodista

EM DIC FERMÍ SIDERA RIERA, I VAIG NÉIXER (EL SETEMBRE DE 1954, AIXÒ ÉS, el segle passat) i créixer a la Celler de Ter (la Selva), fins que als 11 anys em van enviar a estudiar el batxillerat amb els pares claretians, a Sant Boi de Llobregat i Montgat (que, val a dir-ho, eren un oasi de catalanisme enmig de la insuportable grisor agressiva d'aquella època). Vaig fer COU nocturn a l'institut de Girona, i després em vaig arrossegar quatre anys per la Universitat de Barcelona, sense gaire profit (eren temps de corredisses policials patrocinades pel pare de l'exministra Valdecasas, de contínues vagues en solidaritat amb les causes obreres, de *manis* i pancartes, d'engatjament i *passotisme*, de politització extrema i de *hip-*

pisme descordat, tot barrejat) i sense completar la carrera de filologia, que vaig abandonar per muntar amb uns amics un negoci, un bar-llibreria, que va acabar com el rosari de l'aurora. Era la segona meitat dels anys setanta, en què la mort del dictador va comportar uns canvis polítics radicals (va anar en aquest ordre, no pas al revés), i l'efervescència d'aquell temps em va agafar de ple. ¿Potser si no m'hi hagués ficat tan a fons i m'hagués cuidat una mica no hauria tingut els problemes que vaig tenir, o n'hauria tingut menys? No ho sé, però la vida passava per allà davant, i era molt difícil resistir-s'hi, i a vegades costa molt pensar en la factura que hauràs de pagar, sobretot si no

consta en el guió. Als 26 anys, després de caure'm a sobre l'espasa de Dàmocles que m'havia estat amenaçant des de feia temps, en forma d'amputació d'una cama, vaig casar-me i vaig entrar en un llarg període d'estabilitat, durant el qual treballava de corrector al diari *El Punt*, fins que al cap d'uns anys se'm van reproduir els problemes a l'altra cama i, tot i els esforços de tota mena que vaig fer –amb l'ajuda incondicional de la meva dona i de les meves filles– per impedir-ho, van acabar amb el mateix resultat. Però amb els efectes multiplicats –un augment espectacular de les famoses barreres arquitectòniques–, com és fàcil d'endevinar.

Aquest problema de salut m'ha acompanyat de manera irregular però persistent, i a temporades cruel, al llarg de més de trenta anys. Quan en tenia quinze se'm va començar a manifestar una malaltia diguem-ne exòtica, el nom de la qual no vull recordar. Els metges, com deia aquell famós estadista amb el problema del terrorisme, en coneixien les conseqüències però amb prou feines les causes. («Etiologia desconeguda», i sense antecedents a la família, i amb una incidència infinitesimal en la població. Amb tot plegat, la pregunta és inevitable: «Què he fet, jo, per merèixer això?». Un altre efecte col·lateral és que se't

posi cara d'interrogant quan sents algú que deixa anar aquell tòpic que diu que la naturalesa és sàvia...). El cert és que em va anar convertint el plaer de caminar (en els meus anys joves havia participat bastant activament en el moviment escolta, i vaig arribar a futbolista juvenil i tot) en una tortura, i al cap d'uns anys i d'unes quantes visites al quiròfan, a càrrec de diferents equips mèdics, va acabar, com he dit més amunt, amb l'amputació de la cama esquerra, primer, i més tard de l'altra. Explico això per fer notar que, a efectes de mobilitat, hi ha una diferència enorme, abismal, entre ser coix o haver d'anar amb cadira de rodes: mentre vaig caminar, amb una cama ortopèdica, no vaig parar mai atenció a l'existència, i ni tan sols al concepte, de les barreres arquitectòniques, que ara m'és tan «familiar»... Amb el temps he après, tanmateix, que aquest salt qualitatiu és insignificant comparat amb un altre que, per a mi, marca l'autèntic drama de ser discapacitat: que hagis de dependre o no d'una altra persona. Tenir una discapacitat, sigui la que sigui, és objectivament una putada, però si et pots espavilar sense necessitar imperiosament l'ajuda d'algú altre, a la llarga t'hi adaptes, si ets prou fort d'esperit (em penso que es diu així), i pots superar més o menys bé molts obstacles. Diuen que els homes tenim una capacitat prodigiosa de resistència i de superació, i pel que jo he vist deu ser veritat: ens adaptem al que faci falta, per sobreviure i tirar endavant. I els discapacitats presenten un extens mostrari, en aquest sentit. (Per la mateixa raó em posa molt nerviós el suïcidi, tan reivindicat per alguns escriptors, i en canvi em sembla respectable l'opció de l'eutanàsia: hi ha un matís, entre l'un i l'altra; però això seria un debat molt llarg, i aquest no és el lloc ni el moment).

Hi ha una altra qüestió, prou important, lligada amb l'adaptació al medi (una capacitat comuna a totes les espècies animals, d'altra banda), i és el temps en què aquesta té lloc. Hi ha dues classes de discapacitats, a banda dels que en són de naixement: els que hi queden al llarg de la vida, per malaltia, i els que s'hi troben de sobte, per accident. Tots els casos tenen la seva pròpia duresa, i cadascú pot decidir què creu que és *menys pitjor*: si veure-les venir, però haver de suportar tot el sofriment inherent a la falta de salut, o trobar-t'hi de cop i volta, per exemple despertant-te en un llit d'hospital després de patir un accident fatal, i haver d'assumir mentalment en cosa de segons, en el transcurs d'una estona terrorífica, que t'has convertit irremissiblement en un minusvàlid... La reacció, en un i l'altre cas, serà decisiva per a la resta de la vida. Com seran decisius, en aquesta reacció, el suport i la comprensió que l'afectat trobi o deixi de trobar en les persones que l'envolten, siguin familiars, amics o el

personal sanitari que l'atengui. No sé com està el tema exactament, enfocat des de les institucions, però, pel que jo sé, em sembla que aquest suport és bastant aleatori.

I després hi ha la qüestió econòmica: en el cas que hagi de deixar la feina que feies, si hauràs cotitzat prou temps per tenir dret a algun tipus de pensió, si en faràs prou, si t'arribarà per pagar-te les ajudes que et faran falta en endavant... Entre els discapacitats circula aquesta dita, més clara que l'aigua: «Per ser minusvàlid s'ha de ser ric»...

I la qüestió social: les amistats, les relacions socials -i dins d'aquestes les sexuals: poca broma- canvien..., i de sobte et trobes formant part d'un col·lectiu, un col·lectiu amb unes quantes coses en comú, amb unes necessitats compartides, però amb uns interessos molt diferents, amb una gran disparitat de punts de vista sobre les mateixes qüestions... I descobreixes que aquest col·lectiu el componen una gran quantitat d'organitzacions, d'associacions, que van a la seva, i enmig d'aquesta selva, sobretot quan hi acabes d'arribar, t'hi trobes completament perdut.

El procés normal és que, precisament buscant orientació, la persona afectada s'apunti a l'associació més propera -a vegades en sentit geogràfic-, i a partir d'aquí ja entren en joc molts factors diferents.

En el meu cas, aquesta associació va ser Mifas, que és la més gran de les comarques gironines, en nombre de socis, i per això i per la seva trajectòria, la que té més força, per exemple davant de les diferents administracions. A partir d'un moment determinat m'hi vaig implicar més, entrant a formar part de la comissió de barreres arquitectòniques, precisament, i també de l'equip de bàsquet del club esportiu, des de l'any 92 (una activitat, l'esportiva, recomanable per a tothom, però encara més per a les persones discapacitades: l'esport allunya els fantasmes i evita el rovell del cos i del cap); i des d'aquell any fins al 96 portant l'edició, amb altres socis, del butlletí de l'entitat, que va agafar format de revista trimestral, amb el nom de *Nova Ítaca*. L'experiència va ser molt positiva, i al cap d'un parell d'anys vam decidir, amb uns quants companys, de reprendre-la, però reorientada, en una nova revista que fos independent, deslligada de qualsevol associació, precisament perquè hi poguessin participar totes lliurement, amb la intenció d'anar contra la gran dispersió que hi ha dins aquest col·lectiu, que nosaltres pensem que debilita qualsevol plantejament seu davant de la societat, en general, i més concretament davant de l'Administració.

Aquesta revista es diu *L'Atípic*, i fins al moment present n'hem tret nou números. Si el projecte es consolida, com sem-

PER IGLESIAS

bla, voldrà dir que els seus destinataris, els discapacitats, en són també usuaris, és a dir, que hauran entès que es tracta d'una eina útil (les eines són per fer-les servir), un instrument que faci de pont entre les diferents associacions de discapacitats, i entre aquests i les altres persones que no han tingut la mala sort de ser-ne, però a les quals no els cauen els anells per ser solidàries quan convé.

Fermí Sidera

